

Szám.

1-ső
meg-

tanko-
Liede-
rosan),
vérek,
menny
tvérek
Hona,
ranka,
átkezü
ardach
Löwy
Anna,
ancsy.
Dezsán
mu és
Margit,
kedje-
Etel,
Gyula,
Berta,
Bertó,
Adél,
Béla,
Géza,
Gyula,
vérek,
araká-
lma és
romm
félre
ngyos
eledet
hasem
zéleig:
ésének
kap-
Gaál
aders-

2-ik
stése:

Gosz-
Hugó,
er Hus
Leó,
na.

-épület.
ulat.

KIS LAP

VASÁRNAP DÉLUTÁN. (Lásd a 80. lapon.)

XXIX. kötet, 5. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1885. augusztus 2-án.

A SZERETET ÚTJA.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

mlítettem ugyan, de nem azért ám, hogy pénzt kapjak... A mire szegény kis öcsémnek szüksége van, azt én megszerzem neki. Ezt a pénzt én el nem fogadhatom.

— Azt nem mondom meg!

— Hm! de én szeretném tudni.

— Én pedig nem mondom meg, nem, nem! Kedves apa, ne kinozz, add ide hamar azt a pénzt, de hamar, hamar!

— Jól van no, ha már olyan sürgős, hát itt van.

Elővette a tárczáját és odaadta a pénzt.

— Köszönöm, apácska! Most már szaladok.

Fürgén, mint a mókus, leugrott apja karjaiból és kifutott. Nem volt most már nyoma sem rossz kedvének. Egyenesen a kastély tulsó részébe szaladt, melynek egyik szobájában szelid, kedves képű, de kissé szomorúnak látszó fiatal nő ült, kézi munkával elfoglalva. A Teréz nevelőnője volt.

Teréz, szokása szerint, berontott mint a szélvész s a nevelőnőhöz érve, oda tette a pénzt az ölébe.

— Itt van, most hamarjában talán ez is elég. Ne féljen semmit, Matild kisasszony, majd hozok én még többet is.

— Micsoda pénz ez, kedvesem? — kérde Matild kisasszony csodálkozva.

— Hát a Palika számára... hiszen tudja, a minap említette, hogy kis árva testvére betegeskedik és nincs miből egy kis szórakozást szereznie magának.

— Oh, kedves jó gyermek! — szólt Matild kisasszony meghatottan. — Azt

említettem ugyan, de nem azért ám, hogy pénzt kapjak... A mire szegény kis öcsémnek szüksége van, azt én megszerzem neki. Ezt a pénzt én el nem fogadhatom.

— No persze, még csak az kellene! — pattant föl a kis királyné. — Ezt el kell fogadnia és elküldenie a Palika ápolójához. Én úgy akarom!

— De kedvesem, az nem lehet! Hol vette ezt a pénzt?

— Az az én gondom. Különben meg is mondhatom: apácska adta, csak hogy ő nem tudja ám mire, mert nem mondtam meg neki és ő nem untat engem annyi hiábavaló kérdéssel. Egy szó mint száz, ez Palika számára van, vegyenek neki játékot, csemegét, a mi tetszik. És kettőnkön kívül senkinek sem szabad tudni erről semmit.

Nem az első eset volt, hogy Teréz efféle tett. Így persze aztán azt sem lehetett csodálni, hogy minden szeszélyessége, makrancossága mellett is mindenki szeretete, mert ki-kitünt, hogy ez a kis királyné nem épen rossz szívű gyermek. A mi jót tett, ajándékozott, az neki nem került ugyan semmi áldozatába, de bizonyította azt, hogy gondol a más bajára és szeret segíteni. Akaratosságával, elbizakodottságával, heveskedésével sokszor megbántotta nevelőnőjét és mindazokat, a kiknek dolguk volt vele, de a következő pillanatban már megint megnyerte kedvöket s még büszkeségét is szerették, mert a jóra is büszke volt s nagy szégyennek tartotta volna a hazugságot. A vége hát az lett, hogy az apján kezdve mindenki kényeztette, teljesítette minden kívánságát és valóságos

kis királyné lett a kastélyban. Ezt pedig ő maga is tudta.

Mialatt Teréz a nevelőnővel azon tanakodott, mit vegyenek a beteg Palikának, Kartai Zoltán bement atyjához, mert az öreg ur megkivánta, hogy fia be-bemenjen hozzá. Most azonban, a mint Zoltán ur belépett, az aggastyán jóformán föl sem tekintett, mert újra mélyen elmerült szomorú gondolataiba. Zoltán leült melléje, és így szólt:

— Hallom, hogy Teréz megharagított, kedves atyám. Nagyon sajnálom, hogy a kis hamis illetlenkedett.

Az öreg meglehetősen közönyösen felelt.

— Illetlenkedett? Az ám, csakugyan. Általában, kedves fiam, úgy találom, hogy az a gyermek tulságosan szabad kényére van bízva; meg kell fékezni idején, mert később majd nem bírsz vele.

— Oh, nem baj az. Magam is olyan voltam gyermekkoromban.

— Csakhogy én nem kényeztettem úgy, mint te kényeztetted leányodat.

— Nem attól van az... akármit tennék, mégis csak heveskedő, nyakas leány maradna. Már ez benne van a Kartai-család vérében.

— Igen, benne van, szólt — az aggastyán bánatosan. — Csak György nem volt olyan fiatal korában.

E szavak hallatára Zoltán ur arcza elkomorodott s haraggal, szinte gyűlölettel mondá:

— No persze, György valóságos szent volt kicsiny korában, én pedig eleven ördög voltam. Csakhogy mikor fel-

nőttünk, nem én okoztam atyámnak olyan nagy szomorúságot.

— Igaz, György nagyon megszorított, szembeszállt velem, inkább elhagyott, hogysen parancsomnak engedelmeskedjék...

Az öreg Kartai egy ideig elgondolkodva hallgatott, aztán hirtelen így szólt ismét:

— De lásd, Zoltán fiam... én már nagyon öreg vagyok, gyöngülök, sokáig már nem élhetek. Mikor elűztem Györgyöt, nagyon haragudtam, de még akkor sem gondoltam, hogy örökre elszakad tőlem. Az én fiam ő is... és derék férfi különben... talán tulságosan szigorú voltam iránta. Azt akarom, hogy írj neki még egyszer.

— Micsoda? Megint írjunk neki? — pattant föl Zoltán ur kevélyen. — Szeretném tudni, minek? Ő maga választotta sorsát, legyen boldog benne. Ha neki jobban tetszik kántornak és iskolamesternek lenni, hát tessék. Mi már eleget jártunk utána.

— Magam is azt hittem... de jól tudod, hogy ez a hitvány Horgos csufúl rászédett minket, hamis híreket jelentett, attól tartok, hogy még az én leveleimet is elsikkasztotta, nem küldte el Györgynek. Azt csak most tudtam meg, hogy György szegénységben él, szükséget szenved fiával együtt... érted-e? Egy Kartai, ki szükséget szenved, az én fiam, az én unokám!

Az öreg majdnem sirt e gondolatra, de Zoltán ur egy csöppet sem volt meghatva s fagyosan, vállvonogatva mondá:

— Én nem hiszem, hogy Horgos megcsalt... mi ajánlottuk Györgynek pénzt, ő nem fogadta el, sőt durván utasította vissza, hát ő lássa.

— Igen, de Horgos vitte és hozta az izenetet és hiába mondd, hogy nem hiszed a Horgos csalását... én tudom, hogy ez a semmirevaló ember nem járt el becsületesen. Ki tudja, mit beszélt az én nevemben? Nélküle György talán már rég itt volna mellettem, öreg apja mellett.

— Nem tudom, nem is hiszem, de azt tudom, hogy György nem érdemli, hogy törődjünk vele.

Az öreg Kartai e szavakra fölkelt s hajlott alakja büszkén fölegyenesedett. Szomorúság is, de harag is látszott az arcán, a mint így szólt:

— Rólam mindig azt mondták, hogy kemény-szívű ember vagyok, de azt mégsem mondhatta senki, hogy rosz-szívű vagyok. Hanem én most azt mondom neked, hogy te, a ki így tudsz beszélni a testvéred ellen, te rosz-szívű, önző, irigy vagy.

Zoltán meglepetve, kissé meg is zavarodva nézett az öregre, aztán szelidebb hangon mentegetőzni kezdett; de az öreg szilárd hangon mondá:

— Soha se szépítsd magadat. Nem hallgatok többé reád. Irni fogsz Györgynek, hogy látni akarom őt és kis fiát, jöj-jön haza mentől előbb. Ezt ird neki, sem többet, sem kevesebbet. Így akarom!

A mit pedig az öreg Kartai akart, annak meg kellett történni. Zoltán ur tehát elfojtotta mérgelődését s megírta a levelet, melyet aztán az öreg ur biztos ember által küldött postára. Mert ő jól

tudta, hol lakik Kartai György és egyet-mást mindig tudott is felőle, csak hogy mindig elferdítve kapta a hirt. A kastélyban volt egy régi tisztviselője, Horgos, erre bizta eddig, hogy hirt vigyen az elszakadt fiúnak és viszont hirt hozzon róla; de Horgos álnokul járt el ebben a dologban. Ellensége volt Györgynek, mert ez már fiatal korában jól látta Horgos gonoszságait, tudta, hogy hűtlenül szolgálja urait. Ha György visszakerül a kastélyba, akkor az álnok, csaló tisztviselőnek onnan pusztulnia kell. Horgos tehát mindig olyan híreket hozott, hogy az ősz Kartait még inkább megharagítsa fia ellen és lehetetlenné tegye a kibékülést; és észrevette, hogy Zoltán ezen csöppet sem busul.

— Nem esodálom, — gondolá a ravasz ember. — Most az öreg mellett Zoltán itt az egyetlen ur és majd övé lesz a kastély meg az egész nagy gazdagság; ha pedig György visszakerülne, akkor ketten osztoznának a kincsekben. De majd teszek róla, hogy György ur csak maradjon kántornak. Ha ő itt volna, nem lehetne olyan szépen gazdálkodni, mint Zoltán ur mellett, a ki semmire sem gondol, csak a mulatságára.

Végre is azonban gyanakodni kezdett az öreg, hogy a kibén megbizott, megcsalja. Zoltán mindig védte ugyan Horgost, de hiába.

— Ezt a levelet nem bizom rá, — szólt az öreg.

Nem gyanítá, hogy míg ő messze földre küldi a levelet, addig az, a kinek iratta, közel a szomszédban egy szerény falusi korcsmában időz s onnan sétálgat

ki a környékre, egészen a kastély tájáig, hosszan elnézegetve mindent. Nem ismert rá senki Kartai Györgyre, a mint ott járt-kelt fiával, Andorral. De még Andor sem gyanítá, hogy a kit egyszer ott az erdőeskében látott, az nem más, mint az ő unokatestvére Teréz, a kis királyné.

Ugy történt, hogy egy napon Andor és atyja egy erdőeskében sétálgattak s mialatt az apa leheveredett egy fa alatt, mely hajdan kedves pilenője volt, Andor az út mellett járt-kelt. Egyszere lódobogás hallatszott.

Két lovas közeledett. Az egyik tulajdonkép lovas nő volt, mert egy gyönyörű kis ponny-lovon finom öltözetű uri leányka ült, biztos kézzel tartva a kantárt. Mögötte libériás lovász lovagolt. A leány épen hátrafordult és indulatosan mondá:

— Mondtam már, János, ne feesejjen hiába. Az erdőszlak nincs messze... és ha messze van is, én oda akarok menni, hát oda megyek.

— De a lovacska már nagyon fáradt.

— Dehogy fáradt. Mindjárt meglátjuk.

És ostorával nagyot vágott a lovacskára, mely sebes vágatásnak indult. A leányka vígan kaczagott, a mint gyorsan vitte a ló. Csakhamar eltűntek s Andor sokáig bámult utánok.

— Milyen szép kicsi lovacska! Jaj ha nekem ilyen lovacskám volna! Én bizony jobban kimélném, mint ez a leányka... valami nagyuri leány lehet... de ugyancsak makranczos. Annak a lovasznak igaza volt, a szegény lovacska már fáradt, szinte szakad róla az izzadság,

bizonyosan nagyon meghajtotta már... Apácskám beszélte, hogy hajdan neki is volt ilyen ponny-lova, de azt hiszem, ő soha sem hajtotta meg annyira, mint ez a szilaj leány.

Igy gondolkozva nézett utánok, míg végre elhangzott a lódobogás is és Andor visszatért atyjához. Nem sejté, hogy a kit látott, az nem más, mint az ő unokatestvére. De atyja, mikor neki elmondta, mindjárt sejtette, ki volt az a kis leány. Mert abban a szomszéd falusi koreszmában, a hol megszállt, lassanként mindent megtudott. Nem árulta el, miért kérdezősködik, csak mintha épen véletlenül történék, kérdezte a koreszmárostól, ki lakik ott abban a nagy kastélyban s megtudta, hogy ott az öreg Kartai él, a ki már nagyon-nagyon öreg és ki sem jár többé a házból, és ott vele fia, Zoltán, a kiről azt mondják, hogy kevély, kemény-szívű ember; a neje meghalt, de van egy kis leánya, a ki valóságos eleven kis ördög.

Kartai György elszomorodva halotta ezt. Sajnálta agg atyját, kinek bizonynyal szomoruan telnek a napjai s ki tudja? talán kívánja is elszakadt másik fia visszatérését.

— Nem, nem kívánja, mert ha kívánná, tudtomra adta volna, — sohajtá. — Megmaradok szándékom mellett, csak messziről nézem meg a helyet, hol gyermekéveim oly boldogan folytak.

Igy hát nem is ment egészen közel a kastélyhoz, csak a környékén járt. Csak egy napot akart ott tölteni, de mindig újabb meg újabb helyek jutottak eszébe, a hol hajdan járt; mind látni akarta még egyszer, erre pedig három-négy nap is

kellett. Estére mindig visszatért a szomszéd falu kis korcsmájába.

Egy napon Andorral egy keskeny völgytorkolatban sétáltak. Szép helyecske volt s Kartai jól ismerte, hajdan sokat lovagolt itt. Az uttól jobbra-balra meredeken emelkedett a hegyoldal, úgy hogy Kartai szinte megijedt, mikor hirtelen erős lódobogás hallatszott. Mindjárt rá ismert, mit jelent az ilyen dobogás.

— Valami megvadult ló vágtat erre, — monda. — Hamar kapaszkodjunk ide a hegyoldalba, nehogy elgázoljon.

Alig mondta ezt ki, az ut kanyarulatánál már látni lehetett a megvadult lovat. Gyönyörű paripa volt, de a vad rohanástól egészen ellepte a tajték, csupa sár és iszap is volt, alig lehetett ráismerni a színére. A nyereg félrecsuszva függött az oldalán, kantárja szabadon függött és... szörnyű volt látni! egy embert vonszolt a vágtató ló maga után, a lovasát, kinek lába bizonyosan esés közben beleakadt a kengyelbe!

A mint ezt Kartai György meglátta, megfélekedett minden veszedelemről, csak nemes szívére hallgatott s oda kiáltott Andornak:

— Meg kell mentenünk ezt a szerencsétlen embert! Én igyekszem megállítani a lovat, ha csak egy pillanatra is, te pedig azalatt gyorsan szabadítsd ki a boldogtalannak a lábát a kengyelvasból és húzd felre, hogy a ló rá ne taposson.

Mire ezt kimondta, a ló már odaért. Kartai elszántan eléje ugrott és megragadta a kantárt. Izmos férfi volt, hajdan sokat lovagolt is, tudott bánni a lóval. Roppant erőfeszítéssel, bár a ló pár

lépésre még őt is magával ragadta, oly hatalmasan megszorította a ló zablóját, hogy a szilaj állat fölnyerített és ágaskodott, aztán Kartai erős rántására térdre bukott és egy pillanatra mozdulatlan maradt.

(Folytatása következik.)

A KIS TORNÁSZ.

KEMÉNY az én öklöm,
Ütök vele szörnyen,
Nem is ijedek meg
Bárkitől egy könnyen,

Ha tetszik, birkózzunk,
Én állok elébe,
Fussunk, kapaszkodjunk
Nagy pózna hegyébe.

Tornász mindezt tudja,
Játékból megteszi
S a mi most csak játék:
Máskor hasznát veszi.

Izmosít a torna
És izmos karokkal
Megküzdhetünk bátran
Veszélylyel, bajokkal

Mesteremtől hallok
— S igaz, mit ő beszél —
Hogy erős ép elme,
Csak erős testben él.

EGY BAGOLYPÁR VISZONTAGSÁGAL.

— Állattörténet, képpel. —

EGY VÉN fa odvának szélén állt az öreg bagoly, mellette a fiatal bagoly. Derék szál fiatal bagoly volt, messze környéken keresni kellett a párját. Szerette is az öreg, de azért mégis csak válniok kellett.

— Itt az ideje, fiam, hogy a magad lábán élj. Megnőttél, megerősödtél, most már nincs helyed a mi fészünkben. Keress párt magadnak, rakjatok fészket és éljetek boldogul, békességben, mint jóra való baglyokhoz illik. Ha pedig baj ér az életben, viseld türelmesen, mert biz a szomorúságból kijut nekünk baglyoknak elég. A madár-atyafiság majd mind ellenségünk, de még azok a gonosz, tudatlan emberek is üldöznek, agyonlőnek s ha elevenen megfognak, a kapura feszítenek ki. Így hálálják meg, hogy őrizzük vetéseiket, irtjuk a sok kártékony mezei egeret s más efféle állatot, mely különben tönkre tenné az ő termésüket. De a mi nemzetségünk ős időktől fogva böles hírben áll, a böles pedig nem törődik azzal, mit beszélnek róla, még az ellenségeskedés sem sodorja ki nyugalmából. Ha kint bántanak, otthon a csöndes fészkekben annál inkább tartson szeretettel össze a család.

A fiatal bagoly áhítatosan hallgatta a böles tanácsokat, azután elbucuzott apjától, anyjától, kisebb testvéreitől. Nagy sirást vittek véghez, de hát végre mégis csak el kellett válnia s a fiatal bagoly neki indult a világnak, hogy ezentul a maga lábán éljen.

Nem tartott sokáig, már talált egy

fiatal bagolykisasszonyt, ki párjául szegődött s egy szép este utra keltek, hogy helyet keressenek, a hol fészket rakhatnak. Találtak is egy vén fában épen nekik való odut és mindjárt el is foglalták. A fa ágain egy pár rigó, meg egy pár szarka, pintyőke fészkel, de a bagolypár nem bánta ezt a szomszédságot.

— Kissé fecsegő népség, de igaz, — szólt Bagoly ur. — No de se baj, legalább lesz egy kis társaság közel. Remélem, jó szomszédok leszünk.

De a madarak nem így gondoltak, különösen a fecsegő szarka semmikép sem szerette az új szomszédságot.

— Még csak az kellene, hogy ez a csuf bagolypár itt legyen a nyakunkon. Kiállhatatlan familia! Egész nap alszik mint a murmutér, hiába beszél valaki hozzájuk, még csak nem is felelnek. Éjjel meg, mikor más tisztességes madár csöndesen nyugszik a fészkében, akkor ők jönnek-mennek, rikoltoznak, zavarják a pihenőket és ki tudja miféle gonoszságban törik a fejüket. Ne türjük őket itt magunk közt!

— De nem ám! Nem türjük! — kiálták mindnyájan.

A bagolypár reggel arra ébredt föl, hogy rettenetes zsvaj hangzott az odu nyílása előtt. Már világos volt, a bagolypár a napfényben rozsul látott, de azt lassanként mégis meglátta, hogy az odu előtt nagy sereg kisebb-nagyobb madár röpked nyugtalanul ide-oda, némelyik pedig az odu nyílásához is be-bemerészkedik.

— Ahá, ezek a mi szomszédaink, — szólt bagoly ur. — Bizonyosan meg akarnak ismerkedni velünk. Kimennék hozzájuk, de ebben az erős napban megfájulna a szemem. Nem mehetek ki, de ha valaki meglátogat, szívesen fogadom. Tessék beljebb kerülni, kedves barátaim, tessék, tessék!

A hívogató szóra azonban odakint senki sem felelt hasonló barátos hangon. Egyik-másik madár odaröppent az odú szélére, de a mint lekukkant és a sötét oduban a két bagoly villogó szeméit látta, mindjárt ijedten odább is állott.

A szarka aztán így szólt:

— Mi magunk nem birunk velök, tőlünk nem félnek. De majd hívok én segítségül olyan vitézeket, a kik bírnak velök.

A madársereg elröppent s a bagoly-pár, semmi roszt sem gyanítva, tovább szunyókált. De nem sokára újabb nagy zajra riadt föl és most már nem lehetett kétségök, hogy biz ezek nem jó szomszédok, hanem ellenségek. Most már egy pár vakmerő héjja az

oduba is befutott és harcra kelt a bagolypárral.

— Pusztuljatok innen, ti csuf baglyok! Nincs szükségünk ilyen szomszédoságra!

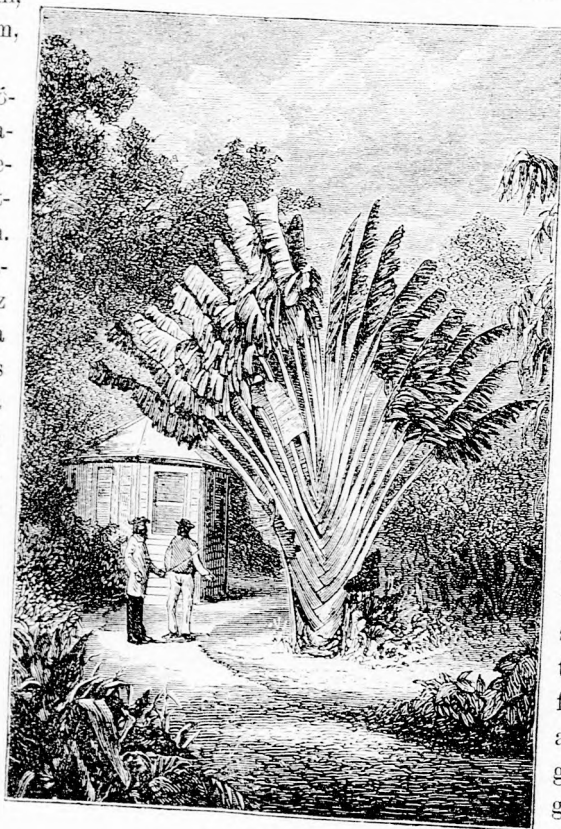
Bagoly ur nagy haragra lobbant és megmutatta, hogy vele nem lehet egykönnyen elbánni. Hatalmas csőrével, karmival ugyancsak megtépázta a betolakodókat, úgy hogy csakhamar elmúlt a támadók bátorsága. Nem mertek többé behatolni, csak kint lárμάztak még sokáig, míg lassan-lassan beleuntak és elszéledtek. De még mesziről is kiáltozták, hogy vissza fognak térni és addig nem nyugosznak, míg a gyűlölt új szomszédok el nem pusztulnak innen.

Bagoly ur el-

szomorodva mondá feleségének:

— Ha már így van, akkor inkább menjünk jószántunkból. Az okosabb enged. Mi nem bántottuk soha e gyűlölködőket, de ha nekik kedvök telik az ellenséges-

(Folytatása a 74. lapon.)

A VÁNDOR FÁJA. (Lásd a 79. lapon.)

a ba-

bag-
széd-

ant és

hogy

lehet

el-

lmas

mai-

csak

be-

ugy

mar

adók

Nem

be-

kint

még

las-

un-

led-

esz-

oz-

sza

és

ru-

a

m-

em

en.

el-

bb

d.

t,

s-

BAGOLY UR ÉS FIAI. (Lásd a 74. lapon.)

(Folytatás a 72. laphoz.)

kedésben, azon nem segíthetünk. Térjünk ki az utjokból, keressünk más helyet, valami félreeső zugban, a hol békén élhetünk.

Este, mikor a többi madarak már aludtak, a bagoly pár kibujt az oduból és elröpült. Sokáig kerestek, kutattak s végre találtak egy magányos vén fát, mely jó buvóhelyeket nyújtott tágas nagy odújával. Ott rendezték be lakásukat. Nem is háborgatta őket senki.

— Igy ni, ez nagyon jó lesz, — mendá bagoly ur. — Itt nem jár senki, hát nem kell félnünk, hogy zavarjuk valakinek a nyugalmát. Ha már olyan oktalanok madár-atyánkfiái, hogy még pusztá látásunk is haragra indítja őket, hát Isten neki, ne álljunk az utjokba.

Az új lakásban csakugyan boldogan éldegéltek. Nappal nagyokat bóbiskoltak, vagy ha már nem birtak aludni, hát mélyen elgondolkoztak mindenféle dolgok fölött és bizonyosan nagyon böles gondolataik voltak, de nem beszéltek el senkinek, így hát én sem tudom. Este mikor a nap már leszállt, kiröpültek a romok közül és kerestek élelmet, elpusztítva sok mezei patkányt és egeret. Ritkán találtak utjokban más madarakkal, mert ezek ilyenkor már rég pihentek.

Nemsokára egyéb dolguk is akadt a mély gondolkozásnál. Néhány szép tojás-kájok volt, ezeket ki kellett költeni. Mikor pedig a kis bagolyfiak előbujtak, akkor ugyancsak dolgot adtak az öregeknek az eleségszerzéssel. Mert a kis bagolyfiaknak nagyon jó az étvágyuk s a mikor nem alusznak, jobb mulatságot nem tud-

nak az evésnél. Bagolypapának tehát ugyancsak meggyűlt a dolga, hogy az éhes kis ficzkókat jól laktassa. De mint jó bagolypapa, szívesen tette, egész éjjel vadászni járt s maga és a bagolymama alig-alig ettek eleget, csakhogy a kedves kicsinyeknek annál több jusson. Meg is hiztak a kis ficzkók úgy, hogy alig fértek a fészekbe. Jó kedvök is volt s egész éjjel vigan sipítoztak, mikor pedig bagolypapa egy-egy kövér egér-prédával érkezett haza a vadászatról, szinte zengett a vén fa a bagoly és fiai vidámságától. (Lásd a képet a 73. lapon.)

Épen ekkor azonban a közel bokorban egy fülemile is fészket rakott este és reggel gyönyörűen zengett. Igen ám, de nagyon bosszantotta, hogy a vén fáról olyan sívalkodás hallatszik.

— Egészen elrontja az én szép énekem hatását, — panaszkodék reggel madár-pajtásainak. — Már inkább nem is énekelek többet.

— No persze, még csak az kellene, hogy a csuf baglyok miatt a bokor kedves zenésze elhallgasson, — szólt a szarka. — Megállj csak, majd segíték én a bajon, befütünk ezeknek a csuf baglyoknak, bíró elé állítjuk, halálra ítéltetjük őket. Én leszek az ügyvéd.

A szarka mindjárt el is röpült messze egy sziklás tájra, hol csendes elvonultságban a kerületi bíró élt, a száz esztendősi holló. Messze földön híres volt a bölcsességéről, még idegen kerületekből is eljöttek, hogy pörös dolgokban ítéletet mondjon. Most a szarka bepanaszolta előtte a bagoly-családot, mint a mely a

többi tisztességes madarak örömét és nyugalmát háborítja éjjeli zavargásaival.

— Arra kérlek, böles holló, itéld halálra a csuf gonoszokat, hadd legyen nyugodalmunk.

A holló végig hallgatta a panaszt és csak annyit szólt:

— Ha bünösök, lakolni fognak. De előbb meg kell hallgatni a vádlottat. Holnap reggel lesz a tárgyalás, meg kell idézni a vádlott baglyot.

Két erős héjja mint zsandár fölke-reste a bagoly-fészket és jelentette a bíró parancsát, hogy bagoly ur másnap jelen-jék meg a bíró előtt és védje magát, mert különben elítélik meghallgatatlanul. A zsandárok látogatása nagy feltűnést oko-zott az egész környéken. A hány dologta-lan madár volt, mind odagyűlt a bagolypár lakása köré. Kárörömmel lesték mindnyá-jan, hogy mi fog most történni, talán mind-járt börtönbe kerül a vén bagoly, minden pereputtyostul.

— Csak becsuknák a förtelmest!

— Még jobb volna, ha soha ki sem eresztenék többé.

— De még jobb, ha a böles bíró mindnyájukat halálra itélné.

— Talán már meg is tette és a két héjja most megöli őket.

Igy fecsegték, lármáztak és mindenki rosszat kívánt a bagoly-családnak, melyet gyűlöttek, pedig egyik sem igen tudta volna megmondani, hogy miért.

Az öreg bagoly ugyancsak csodálko-zott, mikor a bíró parancsát hallotta. Ugyan kinek mi baja van vele? Hiába törté a fejét, nem emlékezett rá, hogy

valakit bántott vagy megsértett volna. Bagoly asszonyság pedig mérgesen mondá:

— Bizonyosan valami hamis vádat sugtak be ellenünk. Soha se törődjünk vele és ne is hederítsünk rá. Ezt a két vakmerő héjját pedig, a ki ilyen izenetet mert hozni, tépjük szét. Birunk velök.

De az öreg bagoly így szólt:

— Nem, azt nem tesszük. Könnyen birnánk velök, az igaz, de ha valakit vádol-nak, rosszul teszi, ha erőszakoskodással felel rá, mert akkor még inkább elhisznek róla minden gonoszságot. Be kell bizonyi-tani, hogy nem igaz, a mivel vádolnak és a kinek nyugodt a lelkiismerete, az bátran megy a bíró elé. Azért hát kedves héjja barátaim, mondjátok meg az érdemes böles holló urnak, hogy holnap pontosan meg fogok jelenni.

A héjják eltávoztak s ekkor a csufolodók serege is hamar szétfutott, mert bagolyasszonyság, ha igaznak találta is bagoly ur beszédét, de már azt nem akarta eltűrni, hogy a sok vásott ficzko csufol-gassa. Megfenyegette őket, szét is rebben-tek eszköz nélkül. De a szarka, mikor már biztos távolságban volt, annál többet csörgött:

— Jól van, jól! Majd nem vitézked-tek holnap! Akármilyen erősök vagytok, majd birunk veletek. Egész század héjját, sólymot rendelünk ki ellenetek, csak egy-szer a bíró kimondja az ítéletet. Pedig ki fogja mondani, arról én állok jót.

Bejárta az egész környéket és min-denkinek elbeszélte, hogy ő majd elégté-telt szerez a megbántott csalógánynak, a kedves, szelid zenésznek; egyszer végre meglakol az a gyűlöletes csuf bagoly. Csak

jöjjön el mindenki a tárgyalásra, lesz majd mulatság.

Másnap össze is gyűlt az egész környék madárvilága ott a nagy sziklánál, a hol a százéves holló lakott. Annyian voltak, hogy alig fértek s a kitűzött óra még el sem érkezett, már zibongott a kárörvendő sokaság. De a bagoly még nem volt ott.

— Talán el sem jön a vakmerő! — mondá egy hetyke pinyóke.

— Meglehet, mert tudja, hogy nagy bűnös, — szól a szarka. — De annál rosszabb lesz rá nézve, ha nem is védi magát.

Ebben azonban csalódtak. Mert mire a vén holló előjött odvából és elfoglalta birói székét, megjött a bagoly is. Támolyogva, tapogatózva jött, mert a fényes napvilág sértette a szemeit; de eljött.

— Itt — vagyok mondá, — és kíváncsi tudni, kinek mi panaszja van ellenem. Nagy áldozatomba került, hogy eljöttem, mert a természet úgy alkotta szememet, hogy a nap fénye fájdalmat okoz nekem. De elviselem a bajt és kellemetlenséget, mert tudom, hogy mikor a bíró parancsol, akkor szent kötelesség az engedelmesség.

A száz esztendőös holló helyeslőleg biccentett a fejével.

— Helyes volt, a mit mondtál, bagoly barátom. Lépjen elő a szarka és mondja el, mi panaszja van a bagoly ellen.

A szarka nagy begyesen előlépett és szaporán csörögve mondá:

— Mi a panaszom? Nagy és tömérdék! Voltakép a kedves, szelid csalogány a panaszos, de ő olyan szelid, hogy a világért sem panaszkodnék senkire.

De én nem tűrhetem a nagy gonosztságot, melyet ez a bagoly és familiája véghez visz. Mikor már minden jóra való madár pihen, akkor ő előáll és estétől reggelig zavarja mások nyugalma. Sivalkodnak, lármáznak a helyett, hogy békében pihennek. És okvetetlenül gonosz rablásokat visznek véghez, különben nem kalandoznának éjszaka, mikor csak a gonosztevők járnak. Valóságos országháborítók, tehát kérem, hogy a bíró szigorúan büntesse meg.

A vén holló nem mondta sem azt, hogy helyes, sem azt, hogy nem helyes, amit a szarka beszélt, hanem a bagolyhoz fordult:

— Vádlott hallottad, mi a panasz, most tehát mondd el, mit tudsz védelmedre fölhozni.

A bagoly szánakozva nézett végig a szarkán, aztán így szól:

— Tulajdonképen szólanom sem kellene, mert a mit panaszképp mondtak ellenem, az csak haszontalan szarkabeszéd, mely oktalan gyűlölségből ered. Ehhez mi baglyok már szokva vagyunk. Az emberek is üldöznek, madár-atyánkfiai is gyűlölnek, pedig nincs rá senkinek más oka, mint hogy a formánk egy kicsit másféle, mint a többi madaraké, meg hogy éjjel röpkedünk, a minem az az oka, hogy a szemünknek fáj a nagy világosság, jobban látunk a homályban. Nappal, mikor más madarak szerte röpkednek, mi csöndesen szunyókálunk. Ugyan háborgattunk-e valaha valakit a multságában? Nem bizony, mert hiszen ki sem mozdulunk hazulról soha, mikor mások kint szálldogállnak. És mindenki régen alszik, mikor mi előbuvunk s kere-

süink mezei egeret és más efféle állatot, mely kárt okoz az emberek vetésében; csak nagyritkán, ha már épenséggel nem találunk egyebet, akkor kaparítunk meg egy-egy nyulacskát. Hasznót teszünk éjjeli vadászatainkkal, mert a falánk mezei egereket senki sem pusztitaná éjjel, mindenki alszik. Nem szeretek dicsekedni, de hát kinek van nagyobb érdeme: az olyan nappali madaraknak-e, melyek a gazda gyümölcsét pusztítják, vagy nekünk, a kik a termést pusztító éjjeli állatokat irtjuk ki?

A madársereg, mely kárörvendve gyűlt oda, hogy a bagoly baján gyönyörködjék, zavarodottan hallgattott, mert bizony sokan voltak közöttök, a kik ugyancsak megdézsmálták a gyümölcsöt, buzát. A bagoly pedig folytatá:

— Ha mi nem irtanók azokat a kártékony állatokat, csakhamar úgy elsza- porodnának, hogy nagy volna a baj, kirágnának a fák gyökerét, nem volna zöld lomb, nem volna gyümölcs és akkor ugyancsak keserves sorsra jutnának azok a madár- atyámfiai, kik most csufolnak. Gunyolnak mert éjjel röpkedünk, de hát a bölcs természet rendelte úgy, hogy éjjel jobban

lássunk és az éjjeli rablókat irthassuk ki. Ha néha-néha egyet rikkantunk örömünkben, az nem okoz nagy bajt senkinek; hiszen mikor mi nappal alszunk, mindenki lármáz körülöttünk és mi mégis alszunk. Ha nappal valamikép ki kell mennünk a fészünkéből, ügyetlenek vagyunk s ekkor mindenki csufol; de mi ezzel nem törődünk, mert tudjuk, hogy mind szük eszű

az, a ki mást holmi külső hibája miatt csufol. Bölcs biró, ha találsz hibát bennem, ám itélj el.

A holló nem sokáig gondolkozott, hanem így szólt:

— A bagoly- nak van igaza s haza mehet háborítlanul. A ki jövőre is bántja, azt árulja el, hogy oktalan szeleburdi, a ki nem tudja, mit cselekszik. A csalogány, ha énekel, menjen olyan helyre, a hol zaj

nem háborgatja, a szarka pedig hiába való panaszáért arra íteltetik, hogy ezentul mindenki haszontalan fecsegőnek tekintse.

... BE AZ ERDŐBE. (Lásd a 78. lapon.)

KIS GAZDASSZONY.

ISKOLÁBÓL hazatértem
Vidám szünidőre,
De itthon is sok a dolgom
S én nem félek tőle.

Van a könyvemben sok tudomány,
De nincs minden benne:
Ügyes lányból jó gazdasszony
Hogy és miképp lenne.

A mamától tanulom ezt
Reggel, délben, este.
Mulatságnak is megjárna,
Pedig komoly lecke.

Sütök, főzök, takarítok,
Asztalt megterítek,
Tejre-vajra van sok gondom,
A kertben segítök.

S ha mamácska itthon nincs, ez
Senkít se aggaszson:
Rendben tartok azért mindent
Én, a kis gazdasszony.

FERIKE ÉS MICZIKE.

— Kicsi történetke. —

(Képpel a 77. lapon.)

Nagy diák volt már Ferike, az ám. Egy esztendeig már a városban járt iskolába és mikor haza került a szünidőre, alig állt szóba Miczikével.

— Nem tudsz te semmit, nem is fogsz tudni soha annyit, mint én. — hetvenkedett Ferike.

Aztán beszélt mindenféle tudós dolgokat, a melyekről Miczikének csakugyan nem volt sejtelme sem. És eldicsekedett, hogy az iskolában pajtásaival milyen nagy-szerű csinyeket vittek végbe, milyen vitézek voltak, nem féltek ők még a tanító urtól sem, de nem ám.

Miczike őszintén megbámulta hatalmas testvérét és el is hitte, hogy az sokkal, de nagyon sokkal különb. Örült is hát nagyon, hogy Ferike néha mégis játszott vele, sőt sétára is magával vitte.

Egy szép napon megint kísértáltk.

— Az erdőbe megyünk, növényeket fogunk gyűjteni.

Miczike még nem tudta, mire való az, de nem is sokat törődött vele; ő beérte azzal, hogy tépett vad virágot és bokré-tát kötött. Ferike azonban néha-néha lehajolt és egy-egy növényt letépve, büszkén tette növénytartójába.

— Persze, te nem tudod, mi ez, — mondá elégedetten. — Mit is tudhatnál te, mikor nem tanultál semmit! De én tanultam ám.

Igy ballagtak tovább, be az erdőbe (Lásd a képet a 77. lapon.) Egyszerre nagy sikoltozást hallottak, mintha valami kicsi gyermek ijedten sirna. Ferike kételkedve állt meg, de Miczike sietve ment a hang irányában. Nemsokára látták is, mi a baj. Egy piczike fucska volt ott, még alig hogy járni tudott. És egy ott legelésző tehén közeledett feléje, attól ijedt meg.

— Jaj, ez a tehén minket is felöklelhet, — kiáltá Ferike ijedten és elfutott.

Miczike ellenben látta, hogy az a tehén egészen jámbor állat, esőndeskén legelész és esze ágában sincs bántani valakit. De a piczike fiúskának ezt még nem lehetett megmagyarázni. Miczike tehát odament hozzá. karjára vette, aztán jobbra-balra kereste a gyermek szüleit. Csakhamar meg is találta, ott dolgoztak nem messzire. Megköszönték a jó kis leányka szivességét s Miczike aztán hazament.

Az apa megtudta ezt a kis esetet és így szólt Ferikéhez:

— Lásd, fiacskám, kis hugod sokkal derekabbul viselte magát, mint te. Dicselkedni szoktál azzal a kevéskével, a mit eddig már tanultál, de ne felejtsd, hogy van egyéb is, mint a mit a könyvből lehet tanulni: a jószág, lélekjelenlét, bátorság s keveset ér a tudományod, ha kis bajtól is úgy megijedsz, hogy csak futásra gondolsz!

A VÁNDOR FÁJA.

(Képpel a 72. lapon.)

VAN egy állat, melyet a sivatag hajójának neveznek. Bizonyosan tudjátok, hogy a tevét hívják így, mert napokig ballag, hátán sulyos teherrel, végig az afrikai, ázsiai homokpusztákon, a nélkül hogy vízre volna szüksége. Nélküle az emberek alig járhatnának azokon a tájakon, hol messze földön nem találnak vizet.

De a mint van állat, mely nagy segítségére van az embereknek ama forró égövi tájakon, van többféle növény is és ezek közt nevezetes a »vándor fája«. Nem is igazi fa ez, hanem vastag-kocsányu növény, mely legyező alakban nő magasra, úgy hogy messziről akár lombos fának is lehetne gondolni.

Az utas, ki ama forró tájakon jár és a hőségtől, szomjuságtól eltikkadva, már-már kétségbe esik, hogy el kell szomjan vesznie, teljesen megvigasztalódik, ha messziről egy ilyen bokrot pillant meg. Vége a szenvedésnek, szomjuságnak, a

derék növény még utavaló vizet is ad bőven. Ha tudniillik késsel bevágnak szárába, a vágásból tiszta nedv esorog ki, mely olyan jóízű, mint a legjobb víz. És egy-egy szárból annyi esorog, hogy jókora palaczkot meg lehet vele tölteni; mivel pedig a növénynek tíz-husz szára is van, egész esőbörnyi vizet lehet belőle csapolni.

Honnan veszi ez az áldásos növény a sok nedvet, mikor körülötte minden ki van száradva? Nagyon egyszerű a megfejtés. A vándor fája úgy tesz, mint a jó gazda: akkor gyűjt, mikor bőségben van. A forró égöv alatt bizonyos ideig nagy esőzések járnak, ebből áll ott a tél. A vándor fájának igen nagy gyökerei vannak és az esős időszakban tömördek vizet sziv föl a földből, szárai megduzzadnak, hogy szinte kicsattannak. És a mit egyszer föl szívott, azt csak nagyon lassan eresztí el többé, mintha tudná, hogy az esők után mihamar jönnek a forró, száraz napok, a mikor ugyancsak boldog az, a ki elég vízzel van ellátva. Ki is tart a készlete az egész forró évszakon át, az újabb esőzésig. Persze ha megsapolyják, megfosztják nedvétől, akkor elszárad a nagy hőségben. De nem hiába veszett el, ha embereket mentett meg szomjuság kínjaitól.

A vándor fája egyuttal igen csinos növény és amaz országokban mint dísznövényt is tartják a kertekben.

AZ ELÉGEDETT CSACSI.

— Állatmese. —

AZ UTSZELI kerítéshez kötve, hátán sulyos teherrel, álldogált egy csacsi, míg gazdája bent a korcsmában pihent. A csacsi jóízűen rágicsálta a kórót, mely ott nőtt a kerítés mellett.

Tul a kerítésen, illatos fűvön legelésztett egy tüzes csikó meg egy kövér tehénke. A csikó, a mint megpillantotta a csacsit, szánakozva mondá:

— Istenadta szegény csacsija! Száraz kórón kell éldegélnie. Igazán sajnálom. Már az bizonyos, hogy nem szeretnék csacsi lenni.

— De még magam sem! — tevé hozzá a tehénke. — Mekkora terhet raknak rá! Szomorú lehet az élete szegénynek. Számon az istenadtát.

A csacsi hallotta ezt és tovább rágicsálva a kórót, nyugodtan felelé:

— Nagyon szép töletek, hogy szántok, de nagyon fölösleges. Mert én meg vagyok a sorsommal elégedve és sok dologban még ti irigyelhetnétek.

De már ezen nagyon mulattak a csikó meg a tehénke. Még olyan furesát nem hallottak, hogy a csacsi különbnek tartsa magát náluknál.

— Ugyan, szegény csacsi barátom, hogy beszélhetsz úgy a világba. Nézz csak ide át, milyen pompás kövér füben legelészek én. Talán bizony azt akarod mondani, hogy jobb az a kóró?

— Vagy talán azt tudnád bebizonyítani, hogy kellemes azt a sulyos terhet hurozlnod a hátadon? — tevé hozzá a tehénke. — Lám, én egész nap kedvemre legelészek és nem hordozok soha terhet. Már hogy irigyelnék én téged.

A csacsi megint csak rágicsálta tovább a kórót és így felelt:

— Igaz, a mit mondatok, csakhogy még van egyéb is, a mi igaz. Az a kövér fű jobb, mint ez a kóró, hanem, kedves csikó barátom, majd ha befognak téged is, gazdád nem adhat neked mindig jó szénát, hanem sokszor csak holmi száraz szalmát, ez nagyon keservesen fog esni, lesoványodol, belebetegszel és boldogtalan leszel; míg engemet az afféle soha sem aggaszt, jóízűen tudom megenni a kórót is, tehát tudom, hogy akárhogy is megélek baj nélkül. Te pedig jámbor tehénke, nem hordozol ugyan terhet, jól tartanak, az igaz, de az éteteddel fizetsz meg érte, mert levágnak és husodat megfőzik, meg-

sütik; én ellenben nem félek attól, hogy idő előtt kelljen kimulnom, addig élek, a meddig a böles anyatermészet rendje kívánja.

A csikó és a tehénke zavarodottan hallgattak el, a csacsi pedig még így szólt végül:

— Nem mondom én, hogy másnak nincs jobb dolga, mint nekem, de még a szerény sorsban is találhat megelégedést, a ki nem arra gondol, hogy más miben szerencsésebb, hanem hogy másnak mi csoda bajai vannak, melyektől neki nem kell tartania.

VASÁRNAP DÉLUTÁN.

(Képpel a czimlapon)

SZENT vasárnap csöndes délutánján
A fárasztó munka szünetel,
A ki hat nap jól végezte dolgát,
Öreg, ifju vígan ünnepel.

Iskola sines, ajtaja ma zárva,
Boriskával tánczol a Mari
S hogy idővel mily vitéz huszár lesz,
A juhoeskán próbálja Kari.

Miczike a bábut sétáltatja,
Neki is kell jó friss levegő,
Máskép ebben a szörnyű hőségben
Tán bizony még beteg lenne ő.

Pisti a kis kocsiját járattja,
De az uton jaj mi szépet lát!
Neki drága kö az a kavicska,
Melyet ott a homokban talált.

Csupa öröm a kicsinyek élte,
Csak egy van, ki fárad ez alatt:
A mamácska! Most is sok a gondja,
Hogy a kicsik jól mulassanak.

UTÓLAGOS MEGFEJTŐK.

A »Kis Lap« XXIX. köt. 1. számában közölt rejtvények megfejtését utólag még beküldték: Pirnitzer Ella és Gyula, Gold Margit.

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi.** Kiadó-hivatal: Budapest, Ferencziek-tere 3-ik sz., Athenaeum-épület.
Budapest, 1885. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: **Athenaeum** irodalmi és nyomdai részv. társulat.